

УДК 342.343.9.001

DOI: <https://doi.org/10.33098/3083-726X.2025.1.32.57-63>

ДО ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ОЦІНКИ ПРАВОВИХ АКТІВ НА КОРУПЦІОГЕННІСТЬ

Кельман Михайло*, Кельман Ростислав**

*доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії права та конституціоналізму ІПППО НУ «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна) ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4393-4626>

**доктор філософії з права, доцент кафедри права, Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ МАУП» (м. Львів, Україна) ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7704-2055>

Статтю присвячено методології оцінки правових актів на корупціогенність, адже сферою де корупція бере свій початок і своє розповсюдження, звісно, є законодавство.

Корупцію як явище варто розглядати як протиправне корисливе діяння, вчинене особою, яка наділена владними повноваженнями; як соціально-економічне та політичне явище, головною особливістю якого є використання посадовими особами законодавчої, виконавчої і судової влади, громадських об'єднань, установ і організацій господарського управління всіх форм власності свого службового становища для одержання матеріальних цінностей, послуг; як екстралегальний інститут, який використовується приватними особами чи групами для здійснення впливу на дії чиновників (бюрократії); як симптом наявності збою у системі державного управління.

Обґрунтовано вжиття правотворчих заходів, зокрема, використання оцінки правових актів на корупціогенність. Сучасна юридична наука і сама практика свої зусилля спрямовують щодо напрацювання ефективних механізмів, які спрямовані на протидію з цим ганебним явищем. Саме цей не втілений механізм є однією із ефективних складових подолання корупційності на сучасному етапі, мова йде про оцінку нормативно-правових актів та законопроектів, неоднозначність трактувань окремих положень, які проникають у юридичні норми на самому етапі законотворення. Лобіюючи питання олігархату окремі депутати або й навіть групи роблять все, з метою зневиразнення чіткості і однозначності викладу норми законодавства, як і невміння побачити в ній прихований зміст бінарного тлумачення.

Доведено, що оцінка правового акта на корупціогенність передбачає відповідність антикорупційним вимогам, з метою виявлення корупційних складових (численні аббревіатури, неоднозначні норми, приховані дефекти, двозначність та багатозначність термінів), котрі можуть сприяти корупційним проявам при правозастосуванні та розробці рекомендацій щодо їх запобігання.

Виокремлено, що оцінка нормативно-правових актів на корупціогенність пов'язана як з матеріальними і кадровими потенціалом так і значними затратами часових ресурсів. Звісно, така оцінка повинна здійснюватися не тільки на стадії підготовки правових актів, але і на стадії їхнього прийняття, а також на стадії реалізації за результатами моніторингу їх застосування. Властиво, тільки такий підхід дозволить знизити загальну "корупціогенність" законодавства.

Актуалізовано розроблення критеріїв визначення законотворчих хиб правових актів, у яких найбільш вірогідно закладені корупціогенні норми, зокрема, у таких галузях права як фінансове, адміністративне, саме вони мають високий корупціогенний потенціал, особливо у випадках, коли такими актами передбачена регламентація відносин, агентами у яких виступають чиновники, а контрагентами – громадяни та організації.

Доведено, що у сфері економіки найбільш вірогідними джерелами корупції є: митне законодавство, податкове, антимонопольне, законодавство про банкрутство. Звісно, зазначений перелік не є вичерпним і може бути розширеним, перш за все, за рахунок правових актів, які регламентують відносини, що пов'язані з розподілом бюджетних коштів. До переліку потенційних джерел корупції слід включити законодавство про закупівлі для державних і муніципальних потреб.

Констатовано неабияку увагу щодо законодавства, яке регламентує надання безоплатної державної допомоги, зокрема, у законодавстві про соціальне забезпечення (пільги, субсидії), у сфері медицини, освіти,

Виокремлено недосконалість норм корпоративного законодавства яка призводить до виникнення такого негативного фактору соціально-економічного життя, як рейдерство, що супроводжується корупційними проявами.

Оцінюючи правовий акт на корупціогенність, як і будь-який інший вид діяльності передбачено використання та застосування відповідної сукупності (системи) методів, підходів, прийомів і операцій,

для правильного пізнання явища та одержання бажаного результату. У більш ширшому розумінні мета оцінки правового акту полягає у нейтралізації його корупціогенності. Щодо технічних завдань методології то вони насамперед пов'язані з якісністю: самого дослідника; у зв'язку з предметом його дослідження; його методом і взагалі з технікою дослідження.

Наголошено, що вибір методів та заходів запобігання корупції, це попередження корупційних проявів та забезпечення реальної відкритості влади.

Держава як правова форма організації народу та суспільства щодо протидії корупції має бути орієнтована на процес взаємодії та комунікації, покликана вивчати думку громадськості до публічного діалогу, сприяти правотворчій ініціативі громадян до прийняття антикорупційних актів.

Висловлено авторську позицію стосовно завдання методології, а саме виявлення як позитивних так і негативних сторін методу. Але якісність методу перебуває у зв'язку з його недостатністю в тому чи іншому дослідженні як лише єдиного методу. Тому у запобіганні корупції слід використовувати комбінований метод. Його застосування є своєрідною методологічною амальгамою.

Ключові слова: методологія, оцінне поняття, метод, корупціогенність, влада, громадськість, закон, акт.

© Кельман М., Кельман Р., 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Кельман М., Кельман Р. До питання методології оцінки правових актів на корупціогенність. *Art of Justice*. Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2025. Вип. 1(32). С. 57-63. DOI: <https://doi.org/10.33098/3083-726X.2025.1.32.57-63>

Постановка проблеми.

Окреслити методологію оцінки правового акту на корупціогенність, що передбачає використання та застосування відповідної сукупності (системи) методів, підходів, прийомів і операцій, для правильного пізнання явища та одержання бажаного результату.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Складні реалії сьогодення змушують переглянути усталені підходи до поняття «корупція». В Україні є низка учених фахівців які свої публікації присвятили аналізу зазначеної проблеми. Серед учених-фахівців з загальної теорії права, варто виділити С. Бобровник, С. Гусарева, Т. Дудаш, М. Козюбру, В.Косовича, В.Лемака, Л.Луць, Р.Луцького та ін.

А втім, питання оцінки нормативно-правових актів на корупціогенність досліджено доволі поверхнево. Здебільшого науковці вивчали природу генези «корупції» як антисоціального явища.

Мета статті

Виявити і проаналізувати особливості використання методологічного інструментарію з оцінки правових актів на корупціогенність при удосконаленні механізму антикорупційної експертизи правових актів в Україні.

Виклад основного матеріалу

Публікації, наукові розвідки як вітчизняних і зарубіжних вчених дають підстави вести мову про підходи до оцінного поняття «корупція», зокрема: корупція як протиправне корисливе діяння, вчинене особою, яка наділена владними повноваженнями; корупція як соціально-економічне та політичне явище, головною особливістю якого є використання посадовими особами законодавчої, виконавчої і судової влади, громадських об'єднань, установ і організацій господарського управління всіх форм власності свого службового становища для одержання матеріальних цінностей, послуг; корупція як екстралегальний інститут, який використовується приватними особами чи групами для здійснення впливу на дії чиновників (бюрократії); корупція як симптом наявності збою у системі державного управління.

Аналіз цих публікацій дає підстави вести мову про вжиття ефективних та дієвих заходів щодо подолання корупції у нашій державі¹. До таких правотворчих заходів, на нашу думку, варто використовувати оцінку правових актів на корупціогенність, адже сферою де корупція бере свій початок і своє розповсюдження, звісно, є законодавство. Сучасна юридична наука і сама практика свої зусилля спрямовують щодо напрацювання ефективних механізмів, які спрямовані на протидію з цим ганебним явищем. Саме цей не втілений механізм є однією із ефективних складових подолання корупційності на сучасному етапі, мова йде про оцінку нормативно-правових актів та законопроектів, неоднозначність трактувань окремих положень, які проникають у юридичні норми на самому етапі законотворення. Лобіюючи питання олігархату окремі депутати або й навіть групи роблять все, з метою зневиразнення чіткості і однозначності викладу норми законодавства, як і невміння побачити в ній прихований зміст бінарного тлумачення.

Здійснюючи антикорупційну експертизу деякі впливові відомства передбачають отримання об'єктивної наукової оцінки кожного проекту правового акта з точки зору його впливу на криміногенну ситуацію².

Оцінка правового акта на корупціогенність передбачає відповідність антикорупційним вимогам, з метою виявлення корупційних складових (численні абревіатури, неоднозначні норми, приховані дефекти, двозначність та багатозначність термінів), котрі можуть сприяти корупційним проявам при правозастосуванні та розробці рекомендацій щодо їх запобігання.

Цілком зрозуміло, що оцінка нормативно-правових актів на корупціогенність пов'язана як з матеріальними і кадровими потенціалом так і значними затратами часових ресурсів. Звісно, така оцінка повинна здійснюватися не тільки на стадії підготовки правових актів, але і на стадії їхнього прийняття, а також на стадії реалізації за результатами моніторингу їх застосування. Властиво, тільки такий підхід дозволить знизити загальну "корупціогенність" законодавства.

Здійснити таку роботу щодо оцінки усіх правових актів на корупціогенність є вкрай не просто, а то й проблематично. Серед фахівців на порядку денному актуалізується розроблення критеріїв визначення законотворчих хиб правових актів, у яких найбільш виразно закладені корупціогенні норми. Такі публічні галузі права як фінансове, адміністративне мають високий корупціогенний потенціал, особливо у випадках, коли такими актами передбачена регламентація відносин, агентами у яких виступають чиновники, а контрагентами – громадяни та організації.

У сфері економіки найбільш вірогідними джерелами корупції є: митне законодавство, податкове, антимонопольне, законодавство про банкрутство. Звісно, зазначений перелік не є вичерпним і може бути розширеним, перш за все, за рахунок правових актів, які регламентують відносини, що пов'язані з розподілом бюджетних коштів. До переліку потенційних джерел корупції слід включити законодавство про закупівлі для державних і муніципальних потреб (НАБУ і САП викрили масштабну корупційну схему у сфері оборони, через яку держава втратила 246 мільйонів гривень. Йдеться про зловживання при розробці автоматизованої системи Центру оперативного керівництва ЗСУ «ДЗВІН»).

Не аби якої уваги потребує законодавство, яке регламентує надання безоплатної державної допомоги, зокрема, у законодавстві про соціальне забезпечення (пільги, субсидії), у сфері медицини, освіти,

Недосконалість норм корпоративного законодавства призводить до виникнення такого негативного фактору соціально-економічного життя, як рейдерство, що супроводжується корупційними проявами (Берлач, 2012).

¹ Постанова КМ України від 4 березня 2023 року №220 «Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні на 2023-2025 роки».

² Наказ Міністерства юстиції України від 23 червня 2010 року №1380/5 «Про затвердження методології проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів».

Оцінюючи правовий акт на корупціогенність, як і будь-який інший вид діяльності передбачає використання та застосування відповідної сукупності (системи) методів, підходів, прийомів і операцій, для правильного пізнання явища та одержання бажаного результату. У більш ширшому розумінні мета оцінки правового акта полягає у нейтралізації його корупціогенності. Щодо технічних завдань методології то вони насамперед пов'язані з якісністю: самого дослідника; у зв'язку з предметом його дослідження; його методом і взагалі з технікою дослідження.

Логічний метод пізнання – аналіз (метод пізнання, в основу якого покладені потреби і способи роз'єднання системи на її складові елементи) може використовуватися для досягнення мети оцінки правових актів на корупціогенність у якості базового. Мета нормативного аналізу полягає у подоланні алогізмів тлумачення правового акта або його проекту. Під нормативним аналізом може розумітися сукупність операцій з пізнання правових явищ, які спрямовані на напрацювання правового вирішення соціальних проблем, алгоритму поведінки осіб у правовій ситуації.

Методи випереджувальної інформації, на першому плані постають за «інформаційну основу» аналізу законодавства. Зазвичай у методології їх застосування дає оптимальний результат на підготовчому етапі проведення оцінки правового акта на корупціогенність.

Цінність якості експерта визначається мірою його здатності аналізу інформації. Адже крім особливостей знання розвитку суспільних відносин у тій чи іншій сфері і крім власних знань та особливого досвіду експерта, існує інша інформація. Умовно інформацію можна поділити на офіційну і неофіційну, яка здатна неоднозначно трактуватися у процесі правозастосування. У такому випадку до дії методу вилучення випереджальної інформації додається ще і дія герменевтичного методу. Він полягає у з'ясуванні значення окремих термінопонять, які почасти є неоднозначними, що і призводить до подвійного тлумачення тексту або спотворення викладу. У зв'язку із застосуванням герменевтичного методу сфера аналізу законодавчих прийомів тісно пов'язана ще з одним із дієвих методів, які логічно тісно пов'язані із соціологічним підходом до оцінки дискурсу права.

Необхідністю виявлення інформації про сприйняття населенням державної політики, в тому числі у сфері нормотворчості обумовлює застосування соціологічного методу щодо оцінки правового акта на корупціогенність. Залучення соціології дослідження спрямоване на виявлення громадської думки з приводу ефективності чинних чи запропонованих положень.

Слід зазначити, що на процес корупціогенності має вплив і опосередкована участь громадян в правотворчому процесі, зокрема у таких формах, як: лобістська діяльність; проведення плебісцитів; діяльність консультативно-дорадчих органів; об'єднання у політичні партії.

Виникає необхідність у застосуванні методу функціонального аналізу оцінюючи правовий акт на корупціогенність. Застосування цього методу обумовлено тим, що положення в більшості правових актів застосовуються і приводяться до виконання відповідними публічними органами або органами, спеціально створеними для застосування цих норм. Даний метод активно співвідноситься із діяльнісним підходом оцінки правової норми, адже від того, як функціонують зазначені органи, залежить ефективність втілення відповідних правових актів.

Результати функціонального, діяльнісного аналізу дозволяють визначити недоліки у діях влади, наявність дублювання повноважень, недостатність засобів для нормального функціонування, а також інші важливі оцінки правових актів на корупціогенність.

Метод екстраполяції є важливим методом, який застосовується при оцінці правових актів на корупціогенність. У статистиці – метод поширення кількісних характеристик і висновків, одержаних у результаті вивчення соціально-економічних явищ та процесів досліджуваної сукупності на іншу однорідну сукупність та інший час (Сучасний тлумачний словник української мови 100000 слів, 2008).

На наше переконання, це передумова побудови нового звання в усіх сферах науки. Застосування екстраполяції дозволить визначити, до яких корупційних стратегій можуть призвести недоліки нормативно-правового акта, а також визначити можливі корупційні прояви. Метод екстраполяції знаходить свій вияв в аналітичній роботі, прогнозуванні.

Необхідністю обліку системних зв'язків окремих норм, положень, поєднаних у межах правового акта, який аналізується потребує використання системного аналізу у діяльності з оцінки правового акта на корупціогенність обумовлено. Під системним аналізом розуміється сукупність методів і засобів, які використовуються при дослідженні складних об'єктів, перш за все методів вироблення прийняття і обґрунтування рішень при утворенні та управлінні соціальними системами. Метод експертних оцінок у зазначеній діяльності має широке використання.

Компетентні оцінки спеціалістів на сьогодні є надійною основою прогнозування ефективності конкретних норм права, стану законності, спрямованості правової свідомості населення, його політичної і правової активності, проникнення науки до інших актуальних проблем загальнотеоретичного правознавства. Професійність експертів має дуже велике значення при оцінці правових актів та їх проектів на корупціогенність. Для визначення сукупності прийомів оброблення кількісної інформації про об'єкт оцінки на корупціогенність використовуються статистичні методи. Доцільне використання методів цієї групи на заключній стадії оцінки правових актів та їх проектів на корупціогенність.

Методи та заходи запобігання корупції, на наше переконання, це попередження корупційних проявів та забезпечення реальної відкритості влади. Держава як правова форма організації народу та суспільства щодо протидії корупції має бути орієнтована на процес взаємодії та комунікації, покликана вивчати думку громадськості до публічного діалогу, сприяти правотворчій ініціативі громадян до прийняття антикорупційних актів.

Завдання методології виявлення як позитивних так і негативних сторін методу. Але якісність методу перебуває у зв'язку з його недостатністю в тому чи іншому дослідженні як лише єдиного методу. Тому у запобіганні корупції слід використовувати комбінований метод. Його застосування є своєрідною методологічною множинністю (різноманіттям) підходів, методів та істинних знань у науці, а не єдиного універсального шляху пізнання, де різні методи дозволяють глибше й повніше вивчити багатогранну реальність.

Висновки

Підсумовуючи дослідження, необхідно зазначити, що використання методологічного інструментарію є дієвим механізмом щодо оцінки правових актів на корупціогенність та їх антикорупційної експертизи.

Оцінюючи правовий акт на корупціогенність, як і будь-який інший вид діяльності передбачено використання та застосування відповідної сукупності (системи) методів, підходів, прийомів і операцій, для правильного пізнання явища та одержання бажаного результату. У більш ширшому розумінні мета оцінки правового акта полягає у нейтралізації його корупціогенності.

Також, в ході дослідження, ми прийшли до висновку, що на процес корупціогенності має вплив і опосередкована участь громадян в правотворчому процесі, зокрема у таких формах, як: лобістська діяльність; проведення плебісцитів; діяльність консультативно-дорадчих органів; об'єднання у політичні партії.

Вбачається, що пропоновані нами кроки мають посилити весь потенціал вітчизняної антикорупційної системи, у тому числі належно реагуючи на відповідні детермінанти.

Список використаних джерел

1. Берлач Ю.А. Рейдерство як загроза національної політики України. *Форум права*. 2012. №3. С.27-31.
2. Сучасний тлумачний словник української мови 100000 слів / За заг. ред.. д-ра філол. наук, проф.. В.В. Дубічинського. Х :ВД «Школа» 2008.-1008с.

3. Індекс сприйняття корупції – 2022. Маятник боротьби з корупцією в Україні: крок вперед після кроку назад. Інтернет-сайт «Transparency International Ukraine» URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>.

4. Передерій О.С., Григоренко Є.І. Антикорупційна безпека України як перспективний компонент державної правової політики: теоретико-правові аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Вип. 79. ч. 1. С. 82–88.

5. Тарнавська В.М. Категорія «Правова політика» (історико-правовий аналіз). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 52. С. 48–51.

6. Селіванов А., Рябченко О. Правова політика – важлива складова внутрішньої політики Української держави. *Голос України*. Газета Верховної Ради України. URL: <http://www.golos.com.ua/article/210432>.

References

1. Berlach, Yu.A. (2012). Reiderstvo yak zahroza natsionalnoi polityky Ukrainy [Raiding as a Threat to Ukraine's National Policy]. *Forum prava*, 3, 27–31 [in Ukrainian].

2. Dubichnysky, V.V. (Ed.) (2008) Suchasnyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy 100000 sliv [Modern Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language 100,000 Words]. Kharkiv: VD “Shkola”. [in Ukrainian].

3. Corruption Perceptions Index – 2022. The pendulum of the fight against corruption in Ukraine: a step forward after a step backward. Website “Transparency International Ukraine” URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/> [in Ukrainian].

4. Perederii, O.S., Grygorenko, E.I. (2023). Antykoruptsiina bezpeka Ukrainy yak perspektyvnyi komponent derzhavnoi pravovoi polityky: teoretyko-pravovi aspekty. [Anti-corruption security of Ukraine as a promising component of state legal policy: theoretical and legal aspects]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, Issue 79, Part 1, 82–88 [in Ukrainian].

5. Tarnavska, V.M. (2018) Katehoriia «Pravova polityka» (istoryko-pravovyi analiz [The category of "legal policy" (historical and legal analysis)]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 52, 48–51 [in Ukrainian].

6. Selivanov A., Ryabchenko O. Pravova polityka – vazhlyva skladova vnutrishnoi polityky Ukrainy derzhavy. Holos Ukrainy [Legal policy is an important component of the domestic policy of the Ukrainian state]. *Hazeta Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <http://www.golos.com.ua/article/210432> [in Ukrainian].

ON THE METHODOLOGY FOR ASSESSING THE CORRUPTION POTENTIAL OF LEGAL ACTS

Mykhailo Kelman*, Rostislav Kelman**

*Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Theory of Law and Constitutionalism, IPPIO, Lviv Polytechnic National University (Lviv, Ukraine)

**Doctor of Philosophy in Law, Associate Professor of the Department of Law, Lviv Institute of PJSC “Higher Educational Institution MAUP” (Lviv, Ukraine)

The article is devoted to the methodology for assessing legal acts for corruption, since the sphere where corruption originates and spreads, respectively, is legislation.

Corruption as a phenomenon should be considered as an unlawful selfish act committed by a person who is vested with power; as a socio-economic and political phenomenon, the main feature of which is the use by officials of the legislative, executive and judicial authorities, public associations, institutions and organizations of economic management of all forms of ownership of their official position to obtain material assets, services; as an extralegal institution used by private individuals or groups to influence the actions of officials (bureaucracy); as a symptom of a failure in the public administration system.

The adoption of legislative measures is justified, in particular, the use of an assessment of regulatory legal acts for corruption, because the sphere where corruption originates and spreads, of course, is legislation. Modern legal science and practice itself direct their efforts to develop effective mechanisms aimed at combating this shameful phenomenon. It is this unimplemented mechanism that is one of the effective components of overcoming corruption at the present stage, we are talking about the assessment of regulatory legal acts and draft laws, the ambiguity of interpretations of individual provisions that penetrate legal norms at the very stage of lawmaking. Lobbying the issue of the oligarchy, individual deputies or even groups do everything to blur the clarity and

unambiguousness of the presentation of the legislative norm, as well as the inability to see the hidden content of binary interpretation in it

It has been proven that the assessment of a legal act for corruption involves compliance with anti-corruption requirements, in order to identify corruption components (numerous abbreviations, ambiguous norms, hidden defects, ambiguity and polysemy of terms), which can contribute to corruption manifestations in law enforcement and the development of recommendations for their prevention.

It is emphasized that the assessment of regulatory and legal acts for corruption is associated with both material and personnel potential and significant expenditure of time resources. Of course, such an assessment should be carried out not only at the stage of preparation of regulatory and legal acts, but also at the stage of their adoption, as well as at the stage of implementation based on the results of monitoring their application. In fact, only such an approach will allow reducing the overall "corruption" of legislation.

The development of criteria for determining legislative errors in legal acts, which are most likely to contain corruption-prone norms, has been updated, in particular, in such areas of law as financial and administrative, which have a high corruption-prone potential, especially in cases where such acts provide for the regulation of relations, the agents of which are officials, and the counterparties are citizens and organizations.

It is proven that in the sphere of economy, the most likely sources of corruption are: customs legislation, tax legislation, antitrust legislation, and bankruptcy legislation. Of course, the above list is not exhaustive and can be expanded, primarily due to regulatory legal acts that regulate relations related to the distribution of budget funds. The list of potential sources of corruption should include legislation on procurement for state and municipal needs. Констатовано неабияку уваги щодо законодавства, яке регламентує надання безоплатної державної допомоги, зокрема, у законодавстві про соціальне забезпечення (пільги, субсидії), у сфері медицини, освіти,

The imperfection of the norms of corporate legislation is highlighted, which leads to the emergence of such a negative factor of socio-economic life as raiding, accompanied by corruption manifestations.

When assessing a legal act for corruption, as well as any other type of activity, the use and application of the appropriate set (system) of methods, approaches, techniques and operations is provided for in order to correctly understand the phenomenon and obtain the desired result. In a broader sense, the goal of assessing a legal act is to neutralize its corruption. As for the technical tasks of the methodology, they are primarily related to the quality of: the researcher himself; in connection with the subject of his research; his method and in general with the research technique.

It is emphasized that the choice of methods and measures to prevent corruption is the prevention of corruption manifestations and ensuring real openness of power.

The state, as a legal form of organization of the people and society in combating corruption, should be oriented towards the process of interaction and communication, designed to study public opinion for public dialogue, and promote the law-making initiative of citizens to adopt anti-corruption acts.

The author's position on the task of methodology is expressed, namely, identifying both positive and negative aspects of the method. But the quality of the method is due to its insufficiency in a particular study as a single method. Therefore, in preventing corruption, a combined method should be used. Its application is a kind of methodological amalgam.

Key words: methodology, evaluative concept, method, corruption, government, public, law, act.

Дата першого надходження статті до видання: 24.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.12.2025

Дата публікації: 10.02.2026